

MULTIMEDIÁLNÍ A HYPERMEDIÁLNÍ SYSTEMY

9)

Video, část 1

Petr Lobaz, 13. 4. 2005

POŘÍZENÍ

- plánování projektu
 - nástin, scénář, rozpočet, obsazení, rekvizity, kostýmy, místa natáčení, logistika, ...
- snímání – film, analogové video, digitální video digitalizace
- střih, kompozice, tvorba efektů, barevné korekce
- ozvučení
- výstup
 - film, video, DVD, vysílání
- distribuce

TVORBA VIDEO

NÁPAD/ZADÁNÍ

- vydá na více zhlédnutí?
- chceme to dělat? proč?
- proč to bude divák sledovat?
- přechod od „o čem by to mohlo být“ k „o čem to bude“

SBĚR MATERIÁLU

- autor musí tematice rozumět

TVORBA VIDEO

NÁMĚT

- text, několik stran
- informace o vznikajícím pořadu
- o čem to bude, žánr, stavba příběhu, charakteristika postav, prostředí, doba
- spolupráce čtenáře je jiná než spolupráce diváka!

TVORBA VIDEO

BODOVÝ SCÉNÁŘ

- ujasnění kostry pořadu, chronologie

SYNOPSIS

- přesná chronologie, kauzalita
- konkretizace jednotlivých situací

SCÉNÁŘ

- práce se scénami/se záběry, dialogy

REŽISÉRSKÝ (TECHNICKÝ) SCÉNÁŘ

- finální popis pořadu
- definice prostředí, zvuku, technických prostředků, ...

ZÁBĚR

- nejmenší jednotka videopořadu
 - velikost
 - rakurs
 - délka
 - tempo
 - rytmus
-
- musí se tvořit s ohledem na okolní záběry

ZÁBĚR

VELIKOST

- velký celek (VC) – uvedení do prostředí
- celek (C) – převedení pozornosti na postavy
- polocelek (PC) – běžné vnímání, střední velikost záběru
- polodetail (PD) – pozornost na jedné figuře
- detail (D) – emotivní funkce, silné vedení pozornosti
- velký detail (VD) – nejsilnější emotivní účín

ZÁBĚR

RAKURS

- normální pohled – neutrální
- podhled – dominance, síla, autorita
- nadhled – lehkost, podřízenost

DÉLKA

- dostatečný čas na přečtení informace
- závisí na předchozích záběrech
- určuje tempo a rytmus pořadu

ZÁBĚR

TEMPO

- vnitřní – děj uvnitř záběru, pohyb kamery
- vnější – délka navazujících záběrů

RYTMUS

- vnitřní – změny v pohybu v rámci záběru
- vnější – řazení rychlých a pomalých sekvencí záběrů

KOMPOZICE

- podobná jako u fotografie
- je třeba brát v úvahu pohyb figur

ZÁBĚR

POHYB KAMERY

- účinný, pokud si jej divák neuvědomuje
- vynikne vedle statických záběrů
- ovlivňuje délku záběru
- pokud možno končit a začínat statickým záběrem
- nedorovnávat kompozici, nepřerušovat pohyb kamery
- pohyby raději pomalejší

POHYB KAMERY

STATICKÝ ZÁBĚR

- typicky 2 – 5 vteřin
- nejčastější

PANORÁMA

- horizontální, vertikální
- prohlídka prostředí / sledování pohybu
- nenavazovat na jiné panoráma

POHYB KAMERY

TRANSFOKACE

- změna ohniskové vzdálenosti
- nájezd, odjezd (nezaměňovat s jízdou!)

JÍZDA

- sledování pohybu / průjezd prostředím
- působivější než panoráma

DYNAMICKÝ POHYB

- kombinace jednodušších pohybů
- velmi působivé, přirozené

STŘIHOVÁ SKLADBA

VÝZNAM

- slučování záběrů do skupin a řad
- hledání souvislostí mezi záběry, skupinami a řadami
- dokáže v záběrech vyznačit důležité prvky
- dokáže dát záběru jiný význam

VAZBA ZÁBĚRŮ

- záběr vyvolává otázky ⇒
další záběr částečně odpovídá a dává nové otázky ⇒
další záběr
- první záběr – na nic neodpovídá
poslední záběr – neklade další dílčí otázky

STŘIHOVÁ SKLADBA

SHODY A ROZDÍLY V ZÁBĚRECH

- rozdílnost v záběrech dává odpověď
 - malý rozdíl – „skok“, záběry se nebudou vázat
 - shoda umožňuje orientaci diváka
 - shoda obrazová nebo zvuková
-
- záběr 1 připravuje půdu záběru 2
 - záběr 2 zpětně ovlivňuje záběr 1

STŘIHOVÁ SKLADBA

SKLADEBNÉ NATÁČENÍ

- předsnímací jednota – stejné rekvizity, pohyby, ...
 - kompozice záběru, zachycení myšlenky
 - jednota osvětlení
 - jednota optické kresby
 - jednota pohledů na stejný objekt, pravidlo osy
 - „problém vázy“ – rekvizita, pohyb při změně rakursu
 - jednota směru pohybu
 - prostřih
 - jednota zvuku – směr, atmosféra, detail, ...
-
- záběry natáčíme s dostatečnými přesahy

STŘIHOVÁ SKLADBA

VAZBA ZÁBĚRŮ

- za sebou (plynulý pohyb)
- proti sobě („nesouvisející“ záběry)
- v obou typech musí záběry přinášet nový vjem

- navazování pohybu – spojitě × přetržité
 - střih typicky v důležitém bodu – okamžik klidu, změna pohybu, ...
 - můžeme vyjádřit rozdíl reálného a filmového času

STŘIHOVÁ SKLADBA

TYPY STŘIHŮ

- s rozeznáním (doznáním) záběru
 - na začátku (konci) záběrové řady
- ostrý střih
 - bez rozeznání a doznání
 - silná záběrová zkratka
 - užíváme střídme
- křížový střih
 - sledování současných akcí (pronásledování)
 - pečlivě rozmyslet orientaci diváka

STŘIHOVÁ SKLADBA

- paralelní skladba
 - splétání dvou linií do jedné
 - linie ve stejném čase na různých místech nebo v různém čase na stejném místě
 - důležité řešení přechodu mezi liniemi
- rapidmontáž

STŘIHOVÁ SKLADBA

OBRAZOVÁ INTERPUNKCE

- ztmívačka / roztmívačka
 - přechod mezi sekvencemi
 - přechod do jiného prostoru / času
 - umělá nebo přirozená
- přezáření
 - ztmívačka „do bílé“
 - často přirozená – pohled do slunce
- prolínačka
 - spojení sekvencí, zdůraznění jejich souvislosti

STŘIHOVÁ SKLADBA

- přechod přes objekt
 - umělý i přirozený, efektní, náročný
- rozostření
- smyk
- stíračka, obracečka, ...

STŘIHOVÁ SKLADBA

SYNTAX

- záběrová dvojice
 - záběry v protikladu – představení prostředí, odpověď na otázku, ...
- záběrová trojice
 - teze, antiteze, synteze
- posloupnost trojic
 - nezávislé trojice
 - propojené trojice – poslední záběr trojice 1 je prvním záběrem trojice 2
 - rozšířené trojice – „záběr“ trojice 1 je řešen jako samostatná trojice 2 (vedlejší děj)

STŘIHOVÁ SKLADBA

- záběrová řada
 - vyjádření myšlenky
 - základní struktura podobná trojici
- souřadí
 - k jednomu ději vytvoříme více řad (celek, detaily), které prolínáme
 - několik dějů spojíme v jeden
 - rozdělení jednoho děje na několik samostatných
 - typické potlačování (zesilování) jedné řady na úkor ostatních
- vyšší skladebné části

ZVUK

ŘEČ

- komentář / monolog / dialog
- živý záznam / dodatečná nahrávka (ADR)
- správná výslovnost, členění, dýchání
- přiměřené množství

HUDBA

- původní × převzatá
- vždy s přihlédnutím k obrazové složce
- sjednocení záběrů

ZVUK

RUCHY

- reálné × stylizované
- podle technologie
 - synchronní: nahrané současně s obrazem
 - postsynchronní (foley)
 - asynchronní: nahrané samostatně
 - archivní

ZVUK

ZVUKOVÝ ZÁBĚR

- celek, detail, atmosféra
- typicky více vrstev
- nemusí odpovídat velikosti obrazového záběru

FILMOVÉ TICHŮ

- v souladu × rozporu s obrazem
- akustické ticho × pocit (zvuk) ticha

ZVUK

STŘIH

- nemusí kopírovat střih obrazu
- změna hlasitosti zvuku/některých zvukových plánů
- prolnutí zvuku
- ostrý střih
- zvukový můstek – jednomu zvuku přiřadíme v obrazových záběrech různý význam (např. zvonek)